

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

תוכן עניינים

- א. ואת יראי ה' יכבד זה יהושפט מלך יהודה שבשעה שהיה רואה תלמיד חכם היה עומד מכסאו ומחבקו ומנשקו וקורא לו (אבי אבי) רבי רבי מרי מרי.....1
- ב. כספו לא נתן בנשך אפילו ברבית עובר כוכבים.....1
- ג. ושוחד על נקי לא לקח כגון ר' ישמעאל בר' יוסי.....7
- ד. זה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה.....7
- הדרן עלך אלו הן הלוקין וסליקא לה מסכת מכות.....9
- הדרן עלך מסכת מכות והדרך עלן.....9

דף כד.

א. ואת יראי ה' יכבד זה יהושפט מלך יהודה שבשעה שהיה רואה תלמיד חכם היה עומד מכסאו ומחבקו ומנשקו וקורא לו (אבי אבי) רבי רבי מרי מרי

מצוה על המלך¹ לכבד לומדי התורה, וכשיכנסו לפניו סנהדרין וחכמי ישראל יעמוד לפניהם ויושיבם בצדו, וכן היה יהושפט מלך יהודה עושה אפילו לתלמיד חכם היה עומד מכסאו ומנשקו וקורא לו רבי ומורי, במה דברים אמורים בזמן שיהיה המלך בביתו לבדו הוא ועבדיו יעשה זה בצינעה, אבל בפרהסיא בפני העם לא יעשה², ולא יעמוד מפני אדם, ולא ידבר רבות, ולא יקרא לאדם אלא בשמו כדי שתהא יראתו בלב הכל.

ב. כספו לא נתן בנשך אפילו ברבית עובר כוכבים

¹ רמב"ם הלכות מלכים פרק ב הלכה ה

² היינו דוקא החיבוק ונישוק שהוא לפניו משורת הדין, אבל מהמורא והכבוד שחייבה התורה לכל אדם לנהוג בתלמיד חכם לא נפטר המלך אפילו בפרהסיא, וכן כתב הרמב"ם ז"ל בהדיא בפ"ב דהלכות מלכים (הלכה ה') דמצוה על המלך לכבד לומדי התורה כו'. באר שבע מסכת סוטה דף מא עמוד א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

כבר התבאר במסכת ב"מ דף ע: ועא. שנאמר בפרשת כי תצא (דברים כג פסוק כא) לִנְכַרִי תִשִּׁיף. הותר בזה ללוות מן הגוים, בריבית³ ולהלוות להם בריבית⁴. ולדעת הרמב"ם⁵ נצטוונו במצות עשה להלוות לגוי ברבית⁶. ונחלקו עליו הראב"ד⁷ והרמב"ן⁸ ועוד ראשונים⁹ סוברים שאין זו מצות עשה אלא רשות בלבד¹⁰.

מותר להלוות לגר תושב בריבית¹¹, ואף הרמב"ם מודה שאין זו מצוה¹².

אסור להלוות בריבית לעבד כנעני¹³.

³ ובתוס' (ד"ה תשיך) נאמרו בזה שני ביאורים א. שבאמת צריך פסוק להיתר ללוות מן הגוים בריבית, ולולי הפסוק היינו אוסרים ללוות מן הגוי בריבית מפני איסור "לפני עורר", כיון שבני נח מוזהרים על איסור ריבית כמו שהם מוזהרים באיסור גזל [וכמו שנאמר בתרגום ירושלמי על תחילת פרשת בשלח שזה שלווה בריבית לא קיים בתחיית המתים של יחזקאל בבקעת דורא]. וההיתר לישראל ללוות מן הגוי בריבית נלמד ממ"ש "לא תשיך לאחיך", משמע שלגוי שאינו אחיך "תשיך" ומותר ללוות ממנו בריבית. ב. לא צריך לימוד להיתר ללוות מן הגוי בריבית, כיון שבני נח לא מוזהרים על הריבית [וההוא שלא קם בבקעת דורא, אין זה מפני שהם מוזהרים על ריבית, אלא שאותם שקמו זכו כיון שנוהרו בענין ריבית אף שאינם מוזהרים על זה]. ועיין במשנה למלך (הל' מלוה ולווה פ"ה ה"א).

⁴ רמב"ם מלוה ולווה פ"ה ה"א, טור ושוע"ע יו"ד סי' קנט סעיף א, ובטור שם יו"ד סי' קנט נאמר שדין זה נלמד ממ"ש באיסור ריבית לישראל (ויקרא כה לו) "וחי אחיך עמך", ועובד כוכבים לא מצווים להחיותו, ולכן אסור להלוות לו בריבית. ועיין במשל"מ הל' מלוה ולווה שם שביאר שהטור לא הביא את הפסוק "לנכרי תשיך", כיון ש"תשיך" פירושו תתן ריבית, וא"כ מהפסוק הזה אפשר ללמוד רק שאפשר ללוות מן הגוי בריבית, ולתת לו ריבית, אבל להלוות לו בריבית, ולקבל ממנו ריבית מותר רק משום שנאמר בריבית "וחי אחיך עמך" כנ"ל.

⁵ סהמ"צ עשה קצח, והל' מלוה ולווה פ"ה ה"א

⁶ רמב"ם שם ע"פ הספרי דברים שם, ר"ן ב"מ שם. הרמב"ם חולק על התוס' שהובא לעיל, ויש דרך שלישית, ולדעתו הפסוק "לנכרי תשיך" בא לצוות להלוות להם בריבית, והקשו עליו א. בגמרא ב"מ נאמר שפסוק זה בא להוסיף איסור בעשה [לאו הבא מכלל עשה, עשה] על הלוואה לישראל בריבית, ולא בא לצוות להלוות לגוי בריבית. ב. עוד הקשו על הרמב"ם משמעות הפסוק "תשיך" היא ללוות בריבית, גם אם נאמר שיש כאן ציווי, הציווי הוא ללוות מן הגוי בריבית, ולא להלוות לו בריבית

⁷ בהשגות לסהמ"צ שם

⁸ עה"ת שם

⁹ מגיד משנה הל' מלוה ולווה פ"ה א שם בשם אחרונים, ופ"ה שם בשם הרמב"ן והרשב"א.

¹⁰ עי"ש שביארו דמ"ש בבבא מציעא "זו מצות עשה", היינו שהנושך לישראל והנוגשו עובר בלאו הבא מכלל עשה, שמכלל העשה "לנכרי תשיך" משמע שלא ישיך לישראל.

¹¹ משנה (ב"מ ע"ב).

¹² מנחת חינוך מצוה תקענ. וראה בדברות משה לג"ר משה פיינשטיין (ב"מ סי' עב הערה עב) שדייק כך אף ברמב"ם. וע"ע במרבה תורה (ריבית) לר' אליהו פוסק (סי' קנט אות ד), ושורש מיעקב על חו"מ לר' מודרוס זונדל הורביץ (שם ד"ה וזה).

¹³ פתחי תשובה יו"ד סי' קנט סק"ב בשם החוות דעת.

תרימוות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

אסור להלוות לגוי בלי ריבית¹⁴. וה"ה למומר להכעיס אסור להלוות בלי ריבית¹⁵.

מדרבנן אסור להלוות לגוי ברבית ובימינו יש מתירים כמו שיבואר להלן דף עא. בעזה"ת

מדרבנן אסור להלוות לגוי ברבית כמו שיבואר להלן מחשש לימוד ממעשיו¹⁶, והתירו בג' אופנים, (א) כדי חייו, שלא גזרו לצורך זה¹⁷, (ב) לתלמיד חכם, שאין חשש שילמד ממעשיו¹⁸, (ב) בריבית דרבנן, שלא גזרו גזירה לגזירה.

היום מותר להלוות בריבית בכל אופן, כיו שהיום כל הלואה נקראת כדי חייו¹⁹.

¹⁴ תוס' ב"מ (ע"ב ד"ה תשיך), והוא בכלל איסור "לא תחנם" (דברים ז).

¹⁵ פתחי תשובה (סי' קנט סק"ד) בשם תשובת תפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה) והוכיח כן מלשון רמ"א שם סעיף ב.

¹⁶ בבא מציעא ע"ב, ועי"ש שלומד רב הונא מהפסוק (משלי כח ח) "מרבה הונו בנשך ובתרבית לחונן דלים יקבצנו", נאמר על זה שמרבה הונו בנשך של גוים, שסופו שהמלך יטול ממנו את הממון. ועוד אמרו (מכות כד ע"א) שהשבח שאמר דוד המלך בתהלים (טו ה) "כספו לא נתן בנשך", נאמר אפילו על רבית של גוי. ועיין בריב"ן שם שפירש שלא ימשוך ויבוא להלוות לישראל ברבית, אבל עיין ברש"י ב"מ ע"א ד"ה טעמא כו' לא גרסינן כו'.

¹⁷ שו"ע יו"ד סי' קנט סעיף א, וכרב חייא בריה דרב הונא (ב"מ ע"ב).

¹⁸ שו"ע יו"ד סי' קנט סעיף א, וכדעת רבינא (ב"מ ע"ב).

¹⁹ טור ושו"ע סי' קנט סעיף א, ע"פ דברי רבינו תם בתוס' (ב"מ שם ד"ה תשיך) שכתב שנהגו עתה להלוות לנכרים או מפני שסומכים על הדעה שם שרב הונא ז"ל נחמן לא אמר שיש איסור דרבנן להלוות לנכרי בריבית [ודבריהם נאמרו לגבי ענין אחר]. או מפני שיש עלינו מס מלך ושרים והכל הוי כדי חייו, ועוד כיון "שאנו שרויין בין האומות ואי אפשר לנו להשתכר בשום דבר אם לא נישא וניתן עמם הלכך אין לאסור רבית שמא ילמוד ממעשיו יותר משאר משא ומתן", וכ"כ הטור.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

לדעת השו"ע²⁰ מותר להלוות למומר להכעיס²¹, בריבית²². וברמ"א כתב שטוב להחמיר אם אפשר לו להשטט ממנו²³. ואם לקח ממנו רבית לא יחזירה לו²⁴.

אסור ללוות בריבית אפילו ממומר להכעיס, לכו"ע²⁵.

י"א שאסור להלוות בריבית למומר להכעיס שלא יצא מן הכלל²⁶.

י"א שלדעת הרמ"א אסור למומר להכעיס להלוות אף באבק ריבית²⁷.

מלוה שלקח רבית מלווה ישראל ואח"כ נעשה הלווה מומר לעבודת כוכבים הסתפקו האחרונים אם צריך המלוה להחזיר לו את הריבית ככל ישראל שלקח ריבית מישראל לתקן את הלאו "וחי אחיך ימך" שעבר עליו, או שלא יחזיר לו את הריבית כיון שעבדו אינו מצווה להחזירו²⁸.

²⁰ יו"ד סי' קנט סעיף ב

²¹ הרא"ש (ב"מ פ"ה סי' נב) כתב "משומד שכפר בעיקר", ובב"י (יו"ד סי' קנט) כתב שלא דווקא שכפר בעיקר שתמיד נחשב "להכעיס", אלא אפילו אוכל נבילות להכעיס מותר להלוותו בריבית כמו שאמרו התוספות ע"ז (כו ע"ב ד"ה אני) והגהות מיימוני (הלכות מלוה פ"ה אות א, ובתשובה סי' לו), וכתבו התוספות עוד שם דמשומדים של עבדו נחשבים ממורים להכעיס הם כיון שהם אוכלים איסורים, אפילו כשיכולים לאכול אוכל מותר, והם מטמעים בין הגוים. ועיי"ש עוד בב"י שכתב שמשומד שייצא מן הכלל מותר לו להלוות לו בריבית, אע"פ שתחלת יציאתו מהכלל לא היתה להכעיס, כגון שהעלילו עליו וכיוצא בזה, אפילו הכי כיון שבידו לברוח ולהמלט ואינו עושה כן, הוא נקרא משומד להכעיס.

²² טור שו"ע סי' קנט סעיף ב, ובטעם הדין כתב הטור שכיון שאין אנו מצווים להחזיר את המומר להכעיס, מותר להלוות לו בריבית, וכתב הב"י שם שמקור הדין בדברי התוספות ע"ז (כו ע"ב ד"ה אני) והגהות מיימוני (הלכות מלוה פ"ה אות א, ובתשובה סי' לו), הרא"ש (ב"מ פ"ה סי' נב), הנמוקי יוסף (ב"מ שם מב. מב: בדפי הרי"ף) בשם רבינו תם הרמב"ן (עא: ד"ה ועוד בענין ריבית) והר"ן (חי' מהד' פרנקל עא: ד"ה ונשאל ר"ת) ובעל התרומות בהקדמת שער מ"ו (ח"א סי' ה) כתב כן בשם רבינו תם והרמב"ן וה"ר אלחנן.

²³ כיון שהגהות מיימוני (שם) כתבו שיש אוסרים, וכ"כ המרדכי שכתב שרש"י (תשובות רש"י סי' קעה – קעו) אוסר, וכן כתב סמ"ג במצות עשה סימן קס"ב (רו:): בשם רבי שמואל (ברבי שלמה), ואף ש הב"י כתב שלא חוששים לדעה זו, הרמ"א חשש לזה.

²⁴ פתחי תשובה סי' קנט סק"ג, בשם תשובת תפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה), שכתב דאף אם עבר על הלאו בזה שהלווה לו בריבית לא קיים את העשה וחי אחיך דאינו מוזהר ע"ז בין במומר לעבודת כוכבים, בין במומר להכעיס אף אם יש לו ילדים שאינם מומרים, מותר לו לעכב את הריבית לעצמו.

²⁵ טור שו"ע סי' קנט סעיף ב, ובטעם הדין כתב הטור שאע"פ שחטא ישראל הוא, והנותנו לו עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול. ובש"ך (סק"ג) הוסיף שעובר גם על "לא תשיך" כיון שאותו מומר נחשב כישראל.

²⁶ ש"ך סי' קנט סק"ד בשם הב"ח, וכתב שיש לחוש לדבריו. אע"פ שבתשובות הגאונים (סי' רפד) בשם הרי"ף כתבו שרק למומר לתאבון אסור להלוות בריבית.

²⁷ פתחי תשובה סי' קנט סק"ד בשם תפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה) עיי"ש דכתב "צריך עיון באבק רבית אם אסור למומר דאפשר לא גזרו כולי האי, אך לפי דברי הרמב"ן שכתב דהוי אחיך יש לאסור עיי"ש".

²⁸ פתחי תשובה סי' קנט סק"ג בשם תפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה).

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

מותר להלוות לגר תושב בריבית²⁹, ואף הרמב"ם מודה שאין זו מצוה³⁰. אולם אסור להלוות בריבית לעבד כנעני³¹.

אסור להלוות לגוי בלי ריבית³². וה"ה למומר להכעיס אסור להלוות בלי ריבית³³. מותר להלוות לכותים בריבית, וללוות מהם בריבית³⁴. ויש אוסרים ללוות מהם בריבית³⁵.

הקראים, אין להם דין מומרים ואסור להלוות להם בריבית, ואסור ללוות מהם בריבית³⁶. וי"א שמותר להלוות וללוות מהם בריבית³⁷.

²⁹ משנה (ב"מ ע"ב).

³⁰ מנחת חינוך מצוה תקענ. וראה בדברות משה לג'ר משה פיינשטיין (ב"מ סי' עב הערה עב) שדייק כך אף ברמב"ם. וע"ע במרבה תורה (ריבית) לר' אליהו פוסק (סי' קנט אות ד), ושורש מיעקב על חו"מ לר' טודרוס זונדל הורביץ (שם ד"ה וזה).

³¹ פתחי תשובה יו"ד סי' קנט סק"ב בשם החוות דעת.

³² תוס' ב"מ (ע"ב ד"ה תשיך), והוא בכלל איסור "לא תחנם" (דברים ז).

³³ פתחי תשובה (סי' קנט סק"ד) בשם תשובת תפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה) והוכיח בן מלשון רמ"א שם סעיף ב.

³⁴ בב"י ושו"ע סי' קנט סעיף ג כתוב שכותים יש להם דין מומר לעבודת כוכבים, לענין הלואה בריבית. [ובמקור הדין כתב הב"י שבהדיא אמרו בירושלמי (מסכת ע"ז) פרק השוכר (סוף ה"ד) שמותר להלוות בריבית משום שקלקלו מעשיהם והם נחשבים כישראל משומד]. ולכן לכאורה לדעת השו"ע מותר להלוות להם בריבית, ולדעת הרמ"א אסור. ולכו"ע אסור ללוות מהם בריבית, וכן משמע בעטרת זקנים אבל הש"ך שם (סק"ה) כתב דצ"ע דהא קי"ל בכמה דוכתי שגזרו על הכותים ועשאו כעובדי כוכבים גמורים, וסיים דודאי הם עובדי כוכבים גמורים לכל דבר ואם כן מותר להלוות מהן גם כן בריבית.

³⁵ משמעות השו"ע וכנ"ל, וכ"כ הפתחי תשובה סי' קנט סק"ה, שהביא את התפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה) שתמה על הש"ך, שהיקל כיון שעשו את הקראים כעובדי כוכבים אף להקל, וקשה מ"מ מי הפקיע אותם מהמצות דנימא דאינם מצווים שום דבר דלא נעבור על לפני עוור, והעלה להחמיר דאסור ללוות מהם בריבית. ³⁶ בב"י ושו"ע סי' קנט סעיף ג, ובטעם הדבר כתב הב"י שהרמב"ם בפירושו המשניות (ריש חולין) כתב שהקראים נחשבים כתינוק שנשבה בין הגוים, ולכן אין להם דין משומדים ואסור להלוותם בריבית ואע"ג שהנמוקי יוסף (ב"מ מב: מדפי הרי"ף דיבור ראשון) כתב דלא יחבינן דין תינוק שנשבה אלא למי שלא הכיר בתורת ישראל מעולם אבל מי שעומד בין ישראל והולך ומדבק בחוקותיהם של גוים מן המורידים הוא, ולכאורה לדבריו לקראים לכאורה יש דין משומדים יש להם ומותר להלוותם בריבית, מ"מ לא צריך לחשוש לדברי הנימוקי יוסף נגד דברי הרמב"ם המפורשים.

³⁷ ש"ך שם (סק"ו) וז"ל "ואני בענייני עיינתי בדברי הרמב"ם שם ולא מצאתי שום משמעות אדרבה כתב להיפך ובמומר למדו הפוסקים דמותר להלוות בריבית וא"כ ה"ה הקראים וכ"כ מהרש"ל דקראים דינם כמומר ומותר להלוות בריבית ומביאו הדרישה וכן משמע קצת בתשובת רבי אליהו בן חיים (רי"ש סי' קיג) דקראים דינם כישראל מומר ועיין בתשובת רבינו שמשון שהביא המבי"ט (ח"ב סי' לח), וכן בתשובת רבי בצלאל (סי' ג), וגם כתב שם שהקראים שבזמן הרמב"ם היו בהם כמה מעלות טובות משא"כ עכשיו. ובפתחי תשובה סק"ו כתב בשם החוות דעת, שאף שיש להתיר כש"ך להלוות להם בריבית, מ"מ יש להחמיר שלא להלוות מהם בריבית.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

תינוק שנשבה לבין העובד כוכבים ואינו יודע מתורת ישראל כלל, אסור להלוות לו ברבית ואסור ללוות מהם ברבית שדינו כדין הקראים³⁸. ולכן אסור להלוות לבן של מומרת ועובד כוכבים, שנחשב כתינוק שנשבה³⁹. וי"א שמותר להלוות ולוות מהם בריבית⁴⁰.

חברה או בנק שרוב מניותיו הם בידי שאינם יהודים, דעת רוב האחרונים⁴¹ להתיר לישראל⁴² ללוות מבנק כזה ברבית אע"פ שמיעוטן ביד ישראל ואפילו רוב הפקדונות בבנק הם של ישראל⁴³, ואין חילוק אם פקידי הבנק הם עכו"ם או ישראל.

אם רוב מניות⁴⁴ הבנק בידי ישראל, דעת רוב הפוסקים שאסור לישראל ללוות ברבית מן הבנק, בלי היתר עיסקא, אפילו רוב הפקדונות הם שאינם יהודים, ויש מתירים כשפקידי הבנק אינם יהודים.

להלוות או להפקיד בבנק ברבית יש אוסרים⁴⁵ אפילו כשמיעוט בעלי המניות ביבי ישראל בין שהמלוה הוא מבעלי המניות ובין שאינו מבעלי המניות ואפילו כל הלויים שבבנק זה אינם יהודים ויש מקילים.

³⁸ רמ"א בס"י קנט סעיף ג, ע"פ מש"כ הב"י שם לדעת הרמב"ם בפירוש המשניות (ריש חולין).

³⁹ רמ"א בס"י קנט סעיף ג בשם המרדכי (פרק החולין). וז"ל הדרכי משה "אפי' למאן דמתיר להלוות למומר היינו דוקא למומר עצמו שיועד רבונו ומתכוין למרוד בו אבל זה שנתנדל בין העובדי כוכבים הוא כשונג וכן משמע קצת במרדכי" הובא בש"ך שם סק"ח. ובפתחי תשובה (סק"ז) כתב בשם (שו"ת רדב"ז ח"ד סימן יב) שכתב שכשיש ספק אם הוא בן של עובדת כוכבים או של מומרת מותר להלוות לו ברבית דאע"ג דאיכא למימר ספיקא דאורייתא לחומרא, מ"מ כיון דאיכא פלוגתא בבני המומרים, והוי נמי ספיקא אזלינן לקולא ע"ש.

⁴⁰ ש"ך סק"ח, ע"פ הנימוקי יוסף (פרק איזהו נשך) שכתב בשם ר"ת דמותר להלוות לו, ואף שהדרכי משה כתב שכיון שהב"י כתב שאין הלכה כנימוקי יוסף לגבי הקראים ואסור ה"ה בתינוק שנשבה, מ"מ כיון שהש"ך חלק עליו לגבי קראים והתיר, ה"ה לגבי תינוק שנשבה.

⁴¹ בקיצור שולחן ערוך סימן סה סעיף כח שכתב מעותיו של ישראל מופקדים ביד עובד כוכבים, והלוה אותם לישראל בריבית, אם היו באחריות העובד כוכבים שאם יאבד החוב יתחייב הוא לשלם במעותיו מותר, ואם אינו באחריות העובד כוכבים אסור. ולכן במקום שיש קבוצות מעות (קופות חסכון) וכדומה שיש לישראל חלקים (מניות) שמה וישראלים לזים משם בריבית, אף על פי שהממונים המה עובדי כוכבים, מכל מקום נראה לי דאיסור גמור הוא. ולכן אסור ליתן לשם מעות (כי שמא ילוה ישראל שאינו הגון) וכן אסור ללוות משם, כי שמא נתן לשם ישראל שאינו הגון. ובשו"ת שואל ומשיב מהדו"ק ח"ג לא השיב על דבריו ובשו"ת מהר"ם שיק יו"ד קנח כתב מעמים אחרים להתיר ובשו"ת מהרש"ם ח"א סי' כ דן בענין ועיין ברית יהודה פרק ל הערה מג באריכות.

⁴² ברית יהודה פרק ל סעיף טז.

⁴³ שכל הפקדונות שבבנק נהפכים לנכסי השותפות על ידי אחריותם לפי חלקם במניות.

⁴⁴ ברית יהודה שם יז

⁴⁵ כיון שלכל בעלי המניות יש להם חלק בכל עסקי הבנק ובשליחותם לוקחים מישראל רבית.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

ג. ושוחד על נקי לא לקח כגון ר' ישמעאל בר' יוסי

כבר התבאר במסכת כתובות דף קה: שאם קדם⁴⁶ התובע ושלח מנחה לדיין קודם שיזמין לנתבע לדין, ואפילו אם ידועה לכולם כוונתו להזמין את הנתבע לדין ואפילו הוא הדיין היחידי בעיר וברור שיבואו לדין לפניו⁴⁷ אין הנתבע יכול לפוסלו, אלא אם כן הדיין רוצה לחשוך עצמו מאותו דין ממדת חסידותו כגון שידע שנתקרב דעתו לזה.

אבל אם שולח המנחה לדיין בפני הנתבע, אסור לו לדון כיון שע"י כן מסתמים טענותיו של הנתבע⁴⁸.

ד. זה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכניסה

כבר התבאר במסכת ב"ב דף נז: כתיב⁴⁹ (במדבר טו פסוק לט) וְלֹא תִתּוּרוּ אֲחֵרֵי לְבַבְכֶּם וְגו', לפיכך אמרו ז"ל דבר תורה צריך אדם להתרחק מאד מאד⁵⁰ מן הנשים. וכל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (ישעיה לג פסוק טו) וְעַצְם עֵינָיו מִרְאוֹת פָּרַע וְגו' ונאמר אחריו (שם פסוק יז) מִלֶּךְ בְּיָפִיו תִּתְחַזֵּק עֵינֶיךָ, ומלך רצונו לומר השכינה מלכו של עולם. ואפילו בפנויה אסור להסתכל מדברי קבלה, שכן אמר איוב (לא פסוק א) בְּרִית פָּרַתִּי לְעֵינִי וְמָה אֶתְבּוֹנֵן עַל פְּתוּלָהּ. וכבר התבאר במסכת ברכות דף כד. שאסור מדאורייתא להביט ביופיה⁵¹ והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוין ליהנות ממנה, כאלו נסתכל בערותה. ואמרו שאפילו יש בידו תורה ומע"ט לא ינקה מדינה של גיהנם⁵² אך ראייה לפי תומו בלא נהנה

⁴⁶ שו"ע שם סעי' ב וסמ"ע ס"ק ו

⁴⁷ כך משמע מהנתיבות שם שכן הבין בדברי הסמ"ע.

⁴⁸ ש"ך שם ס"ק ג בשם המהרי"ק

⁴⁹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כא א ולבוש שם

⁵⁰ לפי שנפשו של אדם מחמדתן לכן כתב מאוד מאוד וכ"כ ביו"ד גבי ריבית ובח"ה גבי שוחד אף על גב דאמרו חז"ל מיעוט בעריות מ"מ אם רגיל בחטא זה קשה לפרוש יותר משאר עבירו

⁵¹ כ"כ במ"ב ס"י עה אך בב"ש אבהע"ז ב"י כא ס"ק ב הביא והרמב"ם ס"ל מדרבנן ובפנויה לכ"ע מדברי קבלה אך למעשה אין נפ"מ שהרחי בתולות דידן בכלל נידות הם משיגיעו לזמן ווסת ובכלל עריות הם

⁵² ועובר על "ונשמרת מכל דבר רע" (דברים כ"ג) וכדאיתא בגמרא (ע"ז כ' א), ונקרא רשע ומעכב את התשובה, ומכשיל כח יצרו הטוב והודו נהפך עליו למשחית, וסופו בא לידי עבירה, ונעשה רע לשמים ורע לבריות משחית למעלה ומשחית למטה פוגם למעלה ופוגם למטה, אוי לו אוי לנפשו ולרוע מזלו נוח לו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

מותר, אם לא מצד המוסר. ואדם חשוב יש לו לזהר בכל מקרה. ויש שכתבו שבמקומות שדרך להיות מכוסה כגון זרועותיה וכדומה שאר מקומות בגוף אף ראייה בעלמא אסור.

ולפיכך אמרו ז"ל שאסור לאדם להסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה⁵³, אפילו כשהמכבסות הן נכריות⁵⁴, שמגלות רגליהם, שבא לידי הרהור. והמתכוין לאחד מאלו הדברים מכין אותו מכת מרדות, ואלו הדברים אסורים גם בחייבי לאוין.

אם יש דרך⁵⁵ אחר לא יעבור בדרך הכביסה, ואם אין דרך אחר יעצים עיניו מלהסתכל בהן ובזה נאמר וְעֵצָם עֵינָיו מִרְאוֹת בָּרָע.

וכ"ש אסור בכל תוקף להתרחץ בים מעורב, שאין בו הפרדה מוחלטת בין אנשים לנשים, והוא איסור גמור מעיקר ההלכה, ואינה חומרא כמו שהתבאר במסכת ברכות דף סא.. ואף לצורך רפואה הדבר אסור, וחולה הצריך לרחוץ בים, ימצא לו מקום נקי מתערובת של נשים, לצורך רפואתו. ומצוה רבה על מנהיגי הצבור יראי ה' וחושבי שמו, להשתדל להקים מקומות רחצה נפרדים, ואשר גם הדרך אל מקומות רחצה אלו יהיו נקיים מתערובת נשים, כדי להציל רבים מעון, כי חזקה לא שביק איניש היתרא ואכיל איסורא. (גיטין לז:).

וההולך ומתרחץ בים מעורב שהפריצות שם רבה מאד, בודאי שנקרא רשע, שבשום אופן אי אפשר שלא יסתכל בנשים הפרוצות, וגדול עונו מנשוא⁵⁶.

שלא נברא, ובורא קליפות נוראות מכל ראייה בפני עצמה ממש, והמה עומדים כרוצחים גם בחייו לצערו בכל מיני צער ולחטוף גם מצוותיו שעשה.

וכל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר (ישעיה ל"ג) עוצם עיניו מראות ברע וסמך ליה מלך ביופיו תחזינה עיניו, ואומר הקדוש ברוך הוא אי יחבת לי עיניך וליבך אנא ידע דאת לי, ואין לך דבר החוצץ בפני התאווה כעצימת העינים, והוא ראש וראשון לדרגות הקדושה ולמעלות הצדיקים.

⁵³ ויש להבהיר שעצם הכנסת טלויזיה בבית, וההסתכלות בה, מלבד שיש בזה איסור משום מושב לצים וביטול תורה, עוד בה שמגרה יצר הרע בעצמו כשסתכל בסרטים המלאים זמה, ומראות נגעים במשאות שוא ומדוחים, המלאים בפריצות ותועבות אשר שנא ה'. משחית נפשו הוא יעשנה. וגדול עונו מנשוא. ועתיד הוא ליתן את הדין. ובפרט אם יש לו ילדים בבית שעל ידי מכשיר תועבה זה הוא מכשילם ומרעה אל רעה יצאו, ומוציאם ח"ו מדרך הישרה לרשות סטרא אחרא. ועובר משום אל תשכן באהליך עולה. ולכן כל החרד לדבר ה' ימחר לסלק הטלויזיה מביתו. ילקוט יוסף סימן עה סעיף ו

⁵⁴ כ"כ בפ"י רבינו גרשום

⁵⁵ ערוה"ש כא א

⁵⁶ ילקוט יוסף דינים לאשה ולבת הערות פרק ס – קונטרס "קדושים תהיו" – הנהגות צניעות לאשה ולבת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

והעובד למחייתו כמציל בבריכה מעורבת, או בחוף שרוחצות שם נשים בלבד, וכל שכן הרוחץ בבריכה או בחוף מעורב, אין לאפשר לו לעמוד כשליח צבור, עד שיחזור בתשובה ויפסיק לעבוד בבריכת שחיה מעורבת, שהוא איסור גמור על פי הדין⁵⁷.

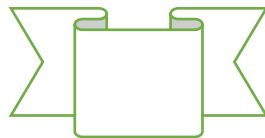
ולמרות שהתבאר במסכת פסחים דף כו. שהנאה הבאה לו לאדם בעל כרחו כלומר שאינו בא בשביל ההנאה או שאינו הולך לקחת את ההנאה אלא הולך בדרכו למטרה אחרת וההנאה באה מאליה, באיסור מכל האיסורין אם נתכוון אסור ואם לא נתכוון מותר. במקום בו יש חשש הרהור ערוה הדין שונה וגם אם אינו מתכוין, אסור ללכת דרך שם אם יש לו דרך אחרת, שבעריות נפשו של אדם מחמדתו וצריך להחמיר יותר, פן יתגבר יצרו עליו בעל כרחו ויבוא להרהר עי"ז, הגם שעתה חושב שלא ניחא ליה בהנאה זו⁵⁸.

ומטעם זה אמרו חז"ל אחורי ארי ולא אחורי אשה, אפילו אין לו דרך אחרת לא ניחא ליה בהסתכלות, וחייב לרוץ ולסלקה לצדדים.

וכן מטעם זה אסור לעבור במקום בו נשים לבושות שלא בצניעות ואסור להסתכל בבגדי צבעונים של אשה שהוא מכירה, אפי' אינם עליה, שמא יבא להרהר בה⁵⁹.

הדרן עלך אלו הן הלוקין וסליקא לה מסכת מכות

הדרן עלך מסכת מכות והדרן עלן

תודות לאלוהי האלוהים שזיכנו לסיים דיני זוממין גולין ולוקין

⁵⁷ ילקוט יוסף סימן נג אות כו

⁵⁸ חפ"ז חיים לשון הרע – באר מים חיים כלל ו ס"ק יד

⁵⁹ שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כא סעיף א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

בזכות לימוד דיני זוממים יעשה ה' לאויבינו כשאר זממו עלינו.

ולא נהיה כבן גרושה שאמר הנביא ישעיה כה אמר ה' אי זה ספר פריתות אמכם אשר שלחתיה וגו' הן בעונתיכם נמכרתם ובפשעיכם שלחה אמכם

אלא נזכה לנבואה שאמר זכריה עד ישובו זקנים וזקנות ברחבות ירושלם ואיש משענתו בידו מרב ימים.

נזכה לשמירת תרי"ג מצוות התורה ונעמידה לנו באחת, במצות האמונה

ובכך לזכה להושע בגאולה שלימה במהרה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

